

EL TREBALL DE LES ONGD

Entrevista amb Josep Ribera, director de la Fundació CIDOB i president de la Coordinadora de ONGD de l'Estat espanyol

Josep Ribera, director de la Fundació CIDOB, és també el President de la «Coordinadora de ONG para el Desarrollo», formada per organitzacions no governamentals de cooperació internacional (ONGD) de tot Espanya. Va ser elegit per l'Assemblea general del 1989 per un període de tres anys. Volem demanar-li la seva visió i experiència entorn de la Cooperació Internacional des de la seva responsabilitat en la Coordinadora.

— **Quin balanç fas de la marxa de la Coordinadora estatal durant el curs 1990-91?**

— El nou equip vam entrar en un moment de desvetllament fort de grups i entitats de Cooperació, de la tasca d'antics cooperants que, al seu retorn, aportaven la seva sensibilitat a la nostra societat. Així amb cinc anys s'ha passat de 20 a 70 ONGD en la Coordinadora. I encara en sortiran més perquè moltes es troben concentrades a Madrid i hi ha àmbits geogràfics dels pobles d'Espanya que s'aniran afegint. A Catalunya hi ha un bon nombre de ONGD i, com en el País Basc, també existeix una Federació pròpia.

Aquest curs hem anat treballant en el programa que vam presentar de potenciar les ONGD en relació a l'Administració de l'Estat i en relació a l'opinió pública.

La Coordinadora ha estat reconeguda com interlocutora en nom de les ONGD per l'Agència espanyola de Cooperació Internacional. S'han aconseguit partides econòmiques de l'Administració per valor d'uns vint milions per a reforçar la infraestructura de la Coordinadora i el seus serveis tècnics i informatius.

Ens hem fet més presents a l'opinió pública i en els ambients socials amb els nostres missatges. Hem participat en reunions de diversos sectors socials i àmbits, hem fet declaracions com davant la guerra del golf Pèrsic. Ha començat a sortir un butlletí anomenat «Punto de Encuentro», hem pogut entrenar un nou local més apte..

— **I quines són les dificultats i problemes més urgents?**

— Que continua faltant un marc legal, no hi ha una llei de Cooperació a Espanya. Les nostres organitzacions jurídicament són Associacions o Fundacions sense ànim de lucre, però no tenen cap reconeixement específic amb referència a la Cooperació Internacional. També és molt difícil el finançament de cada ONGD perquè la base social col·laboradora és petita i les subvencions es reben per a projectes concrets, no per a les despeses de la mateixa estructura de les ONGD. Les ONGD que no estan suportades per una altra entitat confessional, política, sindical o empresarial, no poden prosperar. També es fa molt complicat unir els valors del voluntariat i els de la professionalitat i dedicació en les tasques de les ONGD. En aquesta qüestió també pesa la part econòmica. Cal que les bases socials sentin les ONGD més com a pròpies, s'hi vinculin, participin i facin el sosteniment econòmic que proporcioni l'autonomia d'acció a les ONGD.

— **Com treballem normalment a la Coordinadora?**

— Hi ha una Junta de govern i el Comitè Executiu de la Junta, també es compta amb cinc unitats operatives: educació al desenvolupament, recursos humans o voluntariat, projectes de co-finançament, emergències i qüestions alimentàries, estudi i anàlisi. Cada febrer tenim l'Assemblea anual. En la d'aquest any es va insistir en el treball de sensibilització de l'opinió pública sobre la Cooperació i es va crear un grup de treball sobre «Mujeres y Desarrollo».

— **A nivell d'Europa quins contactes o coordinacions teniu?**

— Participem en el Comitè d'enllaç de les ONGD amb la Comunitat Europea. En el Comitè s'analitzen les qüestions de la Cooperació, es fa un seguiment de la Cooperació que fan els organismes oficials de la Comunitat i dels acords preferencials amb certs països,

etc.. També tenim accés a les subvencions que la Comissió de la CE destina a través de la Direcció General de Desenvolupament amb seu a Brussel·les.

Aquest abril passat, del 9 al 11, vaig assistir a l'Assemblea anual del Comitè d'enllaç, que va ser força interessant. Es preguntava quin era el paper de les ONGD en un món que canvia: la situació nova dels països de l'Est, els grans problemes de l'Àfrica, la democratització d'Amèrica Llatina. Un fet que afecta molt al futur de les ONGD d'Europa era la constatació que s'han anat formant ONGD en els països del Sud i que cada vegada són més sòlides i capaces. Per tant ja poden rebre les ajudes econòmiques directament sense que les ONGD d'Europa facin de pont, com també que tenen professionals competents o que se'ls pot ajudar a suscitar-los de forma que ja no siguin necessaris els cooperants del Nord.

— **Llavors quin serà el paper de les ONGD del Nord, dels seus projectes i cooperants?**

— S'ha de passar a un nou enfoc. Les ONGD del Nord han de potenciar l'educació al desenvolupament de la pròpia societat del Nord i per això és molt convenient la presència de persones del Sud que vinguin a cooperar en aquesta tasca. Necessitem cooperants del Sud que ens ajudin a veure com ha de canviar el model de desenvolupament en la nostra societat. S'ha de passar a noves formes de cooperació que portin a qüestionar el model de desenvolupament actual del món i que no considerin solament l'aspecte econòmic, sinó també els aspectes socials i culturals.

— **En aquest context com queda la figura del cooperant o del voluntariat que va al Tercer Món, té sentit encara?**

— Sí, però ha d'anar adaptant-se a les noves formes més adients, que sigui sobretot intercanvi cultural i professional entre persones i professionals del Nord i del Sud. Pot ser una gran ajuda

en certs moments en l'aspecte tècnic o logístic i sempre des del punt de vista del diàleg cultural.

Tot el que crea relacions entre persones i grups del Sud i del Nord és molt vàlid. Cal introduir en el procés educatiu, entre joves i adolescents, els contactes amb altres cultures i amb els diversos nivells de la problemàtica dels països del Sud, perquè aprenguem a respectar i comprendre i sobretot a canviar. Que joves estudiants i professionals passin temporades llargues d'intercanvi cultural. Que a partir de la seva experiència, quan tornin, puguin ser promotors de la sensibilització i el canvi de model de desenvolupament. Van sorgint ja realitzacions d'aquest tipus en les ONGD actuals, però encara són massa reduïdes. S'haurien de posar els mitjans perquè es pugui estendre aquesta actuació. L'Administració hauria de col·laborar a través de les instàncies involucrades: educació, cultura, relacions internacionals, tant a nivell de l'Estat, com dels Ajuntaments i Autònoms.

— **A Europa hi ha països que tenen un Estatut del Cooperant, en canvi a Espanya no existeix, oi?**

— Efectivament fa molt temps que s'està demanant un Estatut del Cooperant, però de moment encara no existeix. En la Coordinadora s'ha treballat el contingut d'un possible Estatut i s'ha fet arribar al Ministeri. Fa uns quants mesos a l'Escorial es va tenir un Seminari sobre el tema i la unitat operativa del voluntariat ha redactat uns drets i obligacions dels voluntaris respecte a la Seguretat social, a la preparació, als viatges, a la convalidació del servei militar o del servei civil substitutori. Demanem a l'Administració que promulgui amb urgència l'Estatut del Cooperant. Creiem que si no es fa, per als qui vulguin ser cooperants, els resultarà millor a partir del 1993, de connectar amb ONGD dels altres països de la comunitat europea que tenen Estatut.

— **Com a President de la Coordina-**

dora, al març vas participar a Santiago de Xile en una reunió internacional, pots explicar-nos el seu objectiu?

— Era una trobada Europa-Amèrica Llatina amb representants d'organismes oficials i de ONGD de les dues regions sobre el Desenvolupament sostenible i les noves formes de diàleg i cooperació. Va ser convocada pel Centre Nord-Sud del Consell d'Europa amb seu a Lisboa, fruit de la Campanya europea sobre la interdependència i solidaritat Nord-Sud de l'any 1988.

Es busquen formes de cooperació que siguin més eficaces per construir progrés i desenvolupament. Hi ha una certa frustració en veure que després de tants anys de cooperació no millora la situació dels països del Sud. Sembla ara més possible arribar a una concertació entre tots, perquè, davant l'agreujament dels problemes, les ideologies queden a segon terme.

— **Des de la teva perspectiva, quines coses subratllaries en relació a les**

ONGD i a la Coordinadora?

— Que les ONGD no volen ser un apèndix de la nostra societat, a qui se li encarrega una feina assistencial en relació al Tercer Món, per treure la mala consciència, però que no influeix ni canvia res del teixit social propi.

A part de fer rendir amb eficàcia i responsabilitat els diners de les aportacions privades i públiques destinats a la Cooperació amb el Tercer Món, les ONGD han d'arribar amb els seus missatges a tota la societat.

La funció de les ONGD és de desvetllar l'ambient social i econòmic perquè s'obri als intercanvis amb els països del Sud i accepti els condicionaments que aquesta cooperació exigeix per al Desenvolupament equilibrat de la Humanitat. La societat del Nord ha d'entendre aquests canvis i esforços i que els sacrificis que comporten donaran la satisfacció de viure en un món més ben repartit.

Josep Hortet